

De inleiding zal worden gehouden door drs Jacq. Wallage. Na de inleiding worden er werkgroepen gevormd rond zes thema's, te weten onderwijsvoorrang in relatie tot:

- 1 emancipatie
- 2 volwasseneneducatie
- 3 meerderheid/minderheden
- 4 opleidingen
- 5 basis/voortgezet onderwijs
- 6 evaluatie.

De studieconferentie wordt afgesloten met een plenaire sessie. De werkgroepen zullen worden geleid door deskundigen op het terrein van het onderwijs en het welzijnswerk.

Het maximale aantal deelnemers bedraagt 120. Inschrijving is mogelijk via de Voorlopige Onder-

wijsvoorrankgebieden en via overige organisaties op dit terrein. Aanmeldingsformulieren zijn ook verkrijgbaar bij:

Stichting Centrum voor Onderwijsonderzoek
Secretariaat Studieconferentie Onderwijsvoor-
rang, t.a.v. Wil Stelling,
Singel 138, 1015 AG Amsterdam, tel. 020 –
284547.

Voor wie wel geïnteresseerd is, maar gezien de beperkte intekeningsmogelijkheid niet kan deelnemen is na afloop van de conferentie een conferentieverslag beschikbaar waarin voorinformatie en discussieneerslag gebundeld verwerkt zullen worden. Het conferentieverslag is tegen kostprijs te bestellen bij: CPS, Postbus 30, 3870 CA Hoevelaken, tel. 03495 – 34214.

Adressen van de auteurs in dit nummer:

Ans Buys, Breestraat 41, 5256 ED Heusden
Annerieke Freeman-Smulders, Stadhouders-
laan 21, 1213 AG Hilversum
Anne-Coos Vuurmans, p/a Stichting School-
adviescentrum, Ondiep 63, 3552 EB Utrecht
Eliaan Schoonman, Overamstelstraat 6',
1091 TN Amsterdam

Ledenvergadering zaterdag 12 mei in Haarlem

Op zaterdag 12 mei vergadert de VON in de school Mons Aurea, Garenkokerskade 81 te Haarlem. Aanvang 11 uur. Voor een lunch wordt gezorgd.

Ben je van plan te komen, stuur dan een kaartje met naam, adres en telefoonnummer naar het Bureau van de VON, Nieuwpoortslaan 172, 1815 LS Alkmaar. Je ontvangt dan een uitnodiging en een routebeschrijving.

De agenda luidt:

- 1 Verslag ledenvergadering 19-11-1983 in Haarlem (zie Moer 1984/1-2)
- 2 Mededelingen

- 3 Financiën
 - 4 ACLO i.o. – wat zijn de laatste ontwikkelingen?
 - 5 Nieuw project (zie hiervoor de in deze VON-info afgedrukte brief van Willem van Paassen en Willem Mooijman)
 - 6 Cevo
 - 7 Regionalisering, VON-id-dag, miniconferenties
 - 8 Bestuursinformatie. Ria Milder treedt af als secretaresse en is niet herkiesbaar
 - 9 Rondvraag
- Van 13.00 tot 13.30 uur: lunch.
Daarna het thematisch gedeelte.

Thematisch gedeelte

Het bestuur heeft Emile Nielen gevraagd om het middagedeelte over *schrijven* te verzorgen.

Het uitgangspunt zullen de ideeën zijn die hij heeft vastgelegd in zijn artikel 'Schrijven op school? Ja, dat gaat natuurlijk niet' dat je kunt vinden in DCN-cahier nr 13 (het VON-cahier). Dat cahier heet *Werken zonder schoolboek*.

We zullen die middag vooral aan de hand van dat artikel de nadruk leggen op de binnenschoolse schrijfklassen. Dat wordt hard nodig nu de heer Hoogbergen met de zijnen een advies over het lyceum heeft uitgebracht, waarin sprake is van een heel blok eigen onderzoek voor leerlingen, af te ronden met een essay!

Wie zich voor Alkmaar opgeeft, krijgt de nodige papieren toegezonden.

Bijeenkomst leerplan taalbeschouwing

Het thematisch gedeelte van de VON-ledenvergadering in mei 1982 was gewijd aan taalbeschouwing. Basis voor de discussie vormde het stuk van Peter Dekkers 'Taalbeschouwing in de opleiding', een hoofdstuk uit het leerplan moedertaalonderwijs voor de PABO, een zogenaamd B-deel.

Een aantal deelnemers, als opleider verbonden aan een PA of NLO, was van mening dat de taalbeschouwingsvoorstellen in dit stuk te incidenteel waren. Zij misten de beantwoording van de vragen:

- Waarom taalbeschouwing in het onderwijs?
- Als daar redenen voor zijn, hoe kun je dan taalbeschouwing zodanig vormgeven dat een leraar daar systematisch aandacht aan kan besteden?

Zij besloten in een werkgroep samen te gaan om te proberen zelf op deze vragen een antwoord te geven. Dat (voorlopige) antwoord is er nu en het heet 'Een leerplan taalbeschouwing'.

De groep biedt dit stuk aan belangstellenden aan en zij wil daarover graag met hen van gedachten wisselen. Daartoe heeft zij in overleg met het VON-bestuur een bijeenkomst georganiseerd op woensdag 6 juni van 17.00 tot 21.00 uur in het gebouw van de SOL, Archimedeslaan 16 te Utrecht.

Zij verzoekt degenen die aan deze bijeenkomst willen deelnemen of die geïnteresseerd zijn in het werkstuk, uiterlijk 23 mei een briefkaartje te sturen of te bellen naar Hans Pleging, Perziklaan 9, 2564 TV 's Gravenhage, tel. 070 - 687184.

Het stuk wordt dan toegestuurd.

*Wim van Calcar, Jeroen Clemens,
Koosje Henneman, Ed Leeftang, Hans Pleging*

VON-bestuur/Moer/Interkom/brochurereeks

Op 26 mei vergadert het VON-bestuur samen met de redacties van Moer, Interkom en de brochurereeks over een eventueel te voeren beleid naar aanleiding van de resultaten van de id-dag en het Wrik-rapport.

Brief van de VON en Levende Talen aan de SLO

Het sectiebestuur Nederlands van de Vereniging in Levende Talen (SBN) en het bestuur van de Vereniging voor het Onderwijs in het Nederlands (VON) dienen hierbij een officiële aanvraag in voor een leerplanontwikkelingsproject dat uitgevoerd zou moeten worden door de SLO.

Deze aanvraag heeft betrekking op het voortgezet onderwijs, leer- en vormingsgebied moedertaal. Nu het project Gericht Schrijven voor mavo/lbo afloopt, achten beide verenigingen een aanvraag op dit tijdstip van belang. Zij vertegenwoordigen ongeveer 6000 docenten die voor het overgrote deel werkzaam zijn in het voortgezet onderwijs of aan instellingen die nauwe relaties hebben met het voortgezet onderwijs.

Beide hebben hun beleidsvoornemens vastgelegd in nota's die door de respectievelijke leden zijn goedgekeurd. Deze beleidsnota's bevatten tal van uitspraken die betrekking hebben op de leerplanontwikkeling moedertaal. De leerplanontwikkeling moedertaal zoals die met name in de SLO gestalte krijgt, heeft de voortdurende aandacht van beide verenigingen. Dat blijkt uit de vele activiteiten die zij hebben ondernomen in de ACLO-M i.o. Dat blijkt evenzeer uit de VON-congressen die gewijd waren aan de leerplanontwikkeling (1979, 1982) en uit nascholingsbijeenkomsten die door het SBN aan onderdelen van de leerplanontwikkeling zijn gewijd.

Op dit ogenblik lijkt het de VON en het SBN nog niet zo opportuun met een meer uitgewerkte aanvraag te komen, hoewel dat op basis van de genoemde beleidsnota's wel zou kunnen. Het is wellicht efficiënter op zo kort mogelijke termijn te starten met een grondige aanvraagverheldering waaraan beide verenigingen graag willen meewerken. Op die wijze kunnen de expliciete wensen van VON en SBN en de mogelijkheden van de

SLO op bevredigende manier op elkaar worden afgestemd.

VON en SBN hechten er grote waarde aan, dat de aanvraagverheldering volgens een zodanige procedure geschiedt, dat terugkoppeling naar de leden kan plaatsvinden. Dan eerst is het mogelijk de docenten te betrekken bij een leerplanontwikkelingsproject, waarmee zowel leerlingen als docenten hun voordeel kunnen doen.

*w.g. Willem van Paassen, voorzitter van het SBN
Willem Mooijman, voorzitter van de VON
28 oktober 1983*

Brief van de VON en Levende Talen aan de ACLO-M i.o.

Namens het sectiebestuur Nederlands van de Vereniging van Leraren in Levende Talen verzoek ik u de mogelijkheden te onderzoeken voor een studieconferentie die gewijd is aan het schrijven van referentiële en niet-referentiële teksten in het voortgezet onderwijs.

Deze conferentie zou in de eerste plaats bestemd dienen te zijn voor die docenten in het voortgezet onderwijs die zich bezighouden met 'Gericht Schrijven', hoewel ik deelname van andere docenten niet bij voorbaat uitgesloten acht.

Het sectiebestuur acht deze conferentie om een drietal redenen van belang:

1 Na het beëindigen van het leerplanontwikkelingsproject 'Gericht Schrijven in havo-vwo' is de 'verdere zorg' om het project niet, zoals de bedoeling was, overgelaten aan de landelijke pedagogische centra, maar de beide veldverenigingen, VON en Levende Talen, kregen deze belangrijke en omvangrijke taak toebedeeld.

We kunnen rustig zeggen, dat beide verenigingen onvoldoende in staat zijn geweest om zich van deze taak te kwijten. Het sectiebestuur Nederlands heeft een aantal malen contact opgenomen met de medewerkers van sectie 1 van de Stichting Leerplanontwikkeling om zijn zorg te uiten over het teruglopend aantal scholen dat deelneemt aan het project Gericht Schrijven. Duidelijk werd dat de Stichting Leerplanontwikkeling niet meer zo geïnteresseerd was in de verdere doorwerking van Gericht Schrijven in het voortgezet onderwijs.

Toch is het van belang te weten hoe het project Gericht Schrijven heeft doorgewerkt en nog doorwerkt in het voortgezet onderwijs. Te verwachten valt, dat veel docenten onder invloed van de niet onaanzienlijke reeks artikelen over

schrijfdidactiek die sinds 1979 zijn verschenen, en vanuit hun lespraktijk belangrijke modificaties hebben aangebracht in het schrijfonderwijs.

Daarnaast is een studieconferentie met deze groep docenten ook van praktisch nut. Op de begroting van de ACLO-M i.o. is immers geld gereserveerd voor het houden van een enquête onder de deelnemende scholen aan het project Gericht Schrijven havo-vwo. Een studieconferentie kan de response op deze enquête gunstig beïnvloeden.

2 De Adviesraad voor het Voortgezet Onderwijs (ARVO II) stelt in zijn inmiddels welbekende advies 'Het Lyceum' voor, dat de leerlingen in het laatste, dat is het zesde leerjaar, 4 werkkavels volgen, ongeacht het niveau dat zij 'gekozen' hebben.

Twee van deze werkkavels zijn bestemd voor het schrijven van een essay van ongeveer 4.000 woorden over een onderwerp uit één of meer der gekozen vakken.

Deze vorm van essay-schrijven wordt ontleend aan het 'Internationaal Baccalaureaat' zoals men dat tegenwoordig op een beperkt aantal scholen kan volgen. De raad zegt letterlijk: 'Verworvenheden van het project "Gericht Schrijven" kunnen tijdens deze twee werkkavels wellicht een goede toepassing vinden' (p. 51).

Het sectiebestuur stelt in zijn commentaar op deze nota, dat het traditionele opstel dan wel als 'mosterd na de maaltijd komt! Het essay-schrijven in de door de raad voorgestelde vorm valt immers te beschouwen als het 'opus magnum' van het schrijfonderwijs'.

3 Het is het sectiebestuur bekend, dat het Cito op verzoek van de staatssecretaris werkt aan andere vormen voor het centraal schriftelijk eind-examen. Zo zal hoogstwaarschijnlijk het eind-examen tekstlezen met behulp van 'open vragen' verdwijnen en veranderd worden in een aangepast en verbeterd m-c-systeem.

Ook aan een verandering van het opstel wordt gewerkt: meer functionele schrijftoetsen zouden de plaats in moeten nemen van het huidige opstel.

Het lijkt het sectiebestuur van belang om met een aantal docenten over deze op handen zijnde veranderingen van het schrijfonderwijs van gedachten te wisselen. Het SBN is graag bereid om met de ACLO-M na te denken over vorm en inhoud van deze voorgestelde conferentie.

*19 februari 1984
Willem van Paassen*

't Had zoveel erger kunnen zijn'
Verslag van de ACLO-M i.o.

In het tweede jaarverslag van de ACLO-M 1979 — dat is ook het laatst gepubliceerde! — wordt het citaat uit de titel gebruikt om aan te geven dat het eigenlijk nogal meeviel met de omstandigheden waaronder de commissie moest werken in dat jaar. Wie dit blad steeds goed leest, weet dat het steeds slechter is gegaan; daarop wijst ook het feit dat er over de jaren 1980, 1981 en 1982 nog steeds geen verslag verschenen is.

Toch is er nog steeds een aantal mensen van de VON en het SBN bezig tijd en energie te steken in die ACLO-M i.o.; misschien tegen beter weten in, maar toch. Ook over 1983 is nog geen verslag verschenen. Vandaar een kort bericht in deze rubriek.

Een stuk of zes mensen uit VON en LT vormen de Resonansgroep ACLO-M i.o. Die groep houdt zo'n beetje de boel aan de gang en probeert ervoor te zorgen dat er weer op volle toeren gewerkt kan worden, als er betere tijden aanbreken. Jan Sturm zit de groep voor. Op basis van een soort student-assistentschap ondersteunt Resy Delnoy (dr. Ariënsstraat 3, Berghem, tel. 04123 — 1078) de groep secretariael.

In 1983 kwam de Resonansgroep zeven maal bijeen. Minder vaak dan de bedoeling was: zij begon in maart en zou zich vooral bezighouden met die werkzaamheden, die verricht zouden moeten worden om de officiële mini-ACLO per 1 augustus 1983 een zo goed mogelijke start te doen hebben (interpreteren ACLO-SLO-reglement, regelen procedurele kwesties, verstevigen van de contacten met onder meer de Sectie Moedertaal van de SLO, werven van potentiële deelnemers aan ACLO-werk, o.a. door het beleggen van een conferentie, etc. etc.).

Die voorbereidingen werden abrupt gestoord door de bekendmaking van de staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, dat vanwege bezuizingen de nieuwe adviesstructuur niet per 1 augustus 1983 zou ingaan. Na enige tijd bleek duidelijkheid over de toekomst van de ACLO's niet op korte termijn te verwachten. Daarom besloot de Resonansgroep toch een aantal taken aan te vatten: zij startte met de voorbereidingen voor twee ad hoc subcommissies. De ad hoc subcommissie Taalvaardigheid in de basisschool begon in september. De ad hoc subcommissie 'nieuw project', die zich bezighoudt met een preadvies voor

een nieuw project voor de eerste fase van het voortgezet onderwijs, begon — door de stakingen bij de PTT later dan bedoeld was — in januari jl. Met de aanvragen voor het nieuwe project, door VON en LT gezamenlijk ingediend, heeft de Resonansgroep zich intensief beziggehouden. Ook boog zij zich over het aflopende project Gericht Schrijven mavo/lbo; een enquête, te houden onder een aantal scholen die aan het project Gericht Schrijven havo/vwo deelgenomen hebben, kreeg de voorkeur boven een advies over de door het project Gericht Schrijven mavo/lbo geleverde producten.

Naast de hierboven beschreven zaken hield de Resonansgroep zich noodgedwongen bezig met een stroom van informatie over de nieuwe adviesstructuur. De inhoud van de groeiende stapel post betekende merendeels een verslechtering van de positie van de ACLO's. In het verkrijgen en behouden van faciliteiten ten behoeve van de waarnemend voorzitter en secretariële ondersteuning moest de groep nogal wat energie steken, die zij liever aan inhoudelijke zaken besteed zou hebben. Tot 1 augustus 1984 zijn deze zaken, zij het met veel moeite, weer geregeld. Jan Sturm en Resy Delnoy probeerden de contacten met de Sectie Moedertaal van de SLO gaande te houden. Ondanks de weinig gunstige perspectieven voor de ACLO's vonden zij de Sectie Moedertaal steeds bereid energie en tijd in het advieswerk te stoppen. Albert Kamer neemt als waarnemer deel aan de vergaderingen van de Resonansgroep. Ook participeert de Sectie Moedertaal in de ad hoc subcommissie 'nieuw project': een optimale voorbereiding van het nieuwe leerplanontwikkelingsproject is hiermee weliswaar niet gewaarborgd maar is wel in hoge mate waarschijnlijk.

Het dagelijks bestuur van de ACLO-M i.o. nam in de periode waarover verslag wordt gedaan steeds deel aan de vergaderingen van voorzitters en secretarissen van de ACLO's en aan bijeenkomsten met andere talen-ACLO's. De bijeenkomsten met voorzitters en secretarissen handelden in meerderheid van de gevallen (en tijd) over de adviesstructuur zelf; hoe — bijvoorkeur samen met de SLO — een voor de ACLO's zo gunstig mogelijk resultaat te behalen bij de staatssecretaris, en hoe, met steeds geringer financiële middelen een zo goed mogelijke adviesstructuur in stand te houden. Of die tijdsbesteding een positief effect zal hebben, moet evenwel nog blijken.

Ondanks de aaneenschakeling van treurigheden

ging een aantal belangrijke activiteiten naar omstandigheden redelijk wel en voor 1984 zijn er ook weer plannen, die deels al in uitvoering zijn: De ad hoc subcommissie Taalvaardigheid in de basisschool zal op korte termijn haar werkzaamheden afronden. De ad hoc subcommissie 'nieuw project' hoopt in juli a.s. zover gevorderd te zijn, dat zij een rapport/preadvies kan leveren. Het onderzoekje naar de stand van zaken bij Gericht Schrijven havo/vwo is gestart, een verslag volgt omstreeks augustus.

Er ligt een adviesaanvraag m.b.t. het project Werken met Boeken. In welke vorm en omvang de ACLO-M i.o. hierop zal ingaan, is thans nog niet bekend.

Hoewel de toekomstperspectieven somber zijn, wil de Resonansgroep de hoop — en de strijd — niet opgeven, zo lang als er leven is. Zij put inspiratie uit het belangrijke werk dat door de Sectie Moedertaal verricht wordt. Zij vindt dat dit werk de belangstelling van het veld verdient. Het verkregen 'recht' van het veld invloed uit te oefenen op het leerplanontwikkelingswerk, wil zij graag helpen effectueren. Als het even kan, blijven wij aan de slag.

Namens het dagelijks bestuur van de ACLO-M i.o.

Bergbem, 18 maart 1984

Resy Delnoy

Enige opmerkingen bij de jaarrekening 1983

1 Door de overbrenging van het bureau Uithoorn deels naar de penningmeester, deels naar Alkmaar is een balans per 1-1-1984 nog niet haalbaar. Daarvoor immers moet men ook de debiteuren en crediteuren per 1-1-1984 kennen.

2 De jaarrekening is niets anders dan een overzicht van wat er in het huishoudboekje van de VON is omgegaan: de VON heeft in dat boekjaar 206.000 gulden ontvangen en 165.000 gulden uitgegeven. Waarom hebben we dan geen 40.000 gulden over?

3 De accountant heeft vastgesteld dat er per 1-1-1983 een exploitatietekort was van ca f 80.000. Dat betekent dat van die 206.000 gulden er maar 126.000 uit te geven waren! De accountant voor-spelde dan ook dat we in de tweede helft van 1983 contant geld tekort zouden gaan komen. Dat was dan ook het geval. Als je naar de uitgaven ten behoeve van Moer kijkt, dan zie je dat de firma Vermande nog zo'n f 45.000 krijgt. Ook de redactie en de bestuursleden hebben lang op geld moeten wachten en doen dat nog.

4 Door meer subsidie-aanvragen en door het afstoten van het bureau met een professionele kracht, proberen we dat exploitatietekort in de loop van 1984 en 1985 te verminderen. ►

NOTEERT U EVEN ...?

... dat het adres van het VON-bureau is:

Nieuwpoortslaan 172

1815 LS Alkmaar

tel. 072 — 114052

alle werkdagen 17-21 uur

maandag 9-21 uur

... dat u als de VON u ná aan het hart ligt *zo snel mogelijk* uw betaling zou moeten overmaken!!

... dat u voor activiteiten terecht moet bij:

Gerrit Reitsma

Marcellus Emantslaan 7

9721 TK Groningen

tel. 050 — 254497

... dat collectieve abonnementen voor het schooljaar 1984/85 na nummer 4 moeten worden vernieuwd?

VON Jaarrekening 1983

Inkomsten

	Begroting '83	Inkomsten '83	Begroting '84
1 Contributie Coll. ab. & VON-België	140.000 — <u>140.000</u>	135.449,76 <u>14.184,00</u> <u>149.633,76</u>	135.000 <u>8.000</u> <u>143.000</u>
2 Verkopen	<u>54.000</u>	<u>16.246,24</u>	<u>15.000</u>
3 Rente	—	<u>290,52</u>	—
4 Giften	—	<u>6.405,12</u>	—
5 Verkoop App.	—	<u>976,35</u>	—
6 Onvoorzien	—	<u>858,20</u>	<u>1.000</u>
Begrotingstotaal	<u>194.000</u>	<u>174.410,19</u>	
7 Van bedrijfsver.		21.715,20	
8 Bovo-dag		9.684,85	
Totaal inkomsten	<u>194.000</u>	<u>205.810,24</u>	<u>159.000</u>

Uitgaven

	Begroting '83	Uitgaven '83	Begroting '84
1 Bestuur	<u>4.000</u>	<u>1.100,54</u>	<u>3.000</u>
2 Moer	133.000		
Productie		13.446,27	40.000
Verzending		5.224,03	15.000
Zetkosten/layout		40.485,24	30.000
Honoraria		2.472,30	5.000
Redactie		<u>1.994,65</u>	<u>5.000</u>
	<u>133.000</u>	<u>63.622,49</u>	<u>95.000</u>
3 Bureau	14.000		12.000
Bureaunkosten		4.118,02	(5.000)
Huur		2.200,26	(1.000)
Bankkosten		16,25	
Telefoon		750,00	(1.000)
Porto		<u>4.494,17</u>	<u>(5.000)</u>
	<u>14.000</u>	<u>11.578,70</u>	<u>12.000</u>
4 Activiteiten	<u>7.000</u>	<u>6.242,77</u>	<u>10.000</u>
5 Personele kosten	49.000		10.000
Salaris Joke		23.578,52	
Premies		8.341,70	
Loonbelasting		11.534,00	
Vervanging		<u>23.874,86</u>	
	<u>49.000</u>	<u>67.329,08</u>	<u>10.000</u>
6 Bovo-dag		678,00	
7 Actie WRIK	5.000	2.229,16	
8 Verrekening 1982		<u>12.517,48</u>	
Totaal uitgaven	212.000	165.298,22	130.000
Bank, giro, kas		<u>18.124,77</u>	
	<u>312.000</u>	<u>183.422,99</u>	<u>130.000</u>